

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valitsus
määrus
algtekst
01.03.2008
RT I 2008, 11, 74

Vabariigi Valitsuse 29. detsembri 1999. a määruse nr 436 „Eritoitude koostis- ja kvaliteedinõuete ning eritoitude valmistamiseks kasutatavate ainete ja eritoidu käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning eritoitude märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra kinnitamine” muutmise

Vastu võetud 14.02.2008 nr 49

Määrus kehtestatakse «Toiduseaduse» § 14 lõike 5 ja § 38 lõike 5 alusel.

§ 1. Vabariigi Valitsuse 29. detsembri 1999. a määrust nr 436 «Eritoitude koostis- ja kvaliteedinõuete ning eritoitude valmistamiseks kasutatavate ainete ja eritoidu käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning eritoitude märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra kinnitamine» (RT I 2000, 2, 6; 2007, 48, 333) muudetakse järgmiselt:

1) punkti 5 alapunkt 5 tunnistatakse kehtetuks;

2) punkti 5 täiendatakse alapunktidega 5¹ ja 5² järgmises sõnastuses:

« 5¹) punktiga 2 kinnitatud «Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu koostis- ja kvaliteedinõuetes ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavates nõuetes ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuetes ja korras» toodud, 1. märtsil 2008. a jõustunud nõuetele mittevastavat imiku piimasegu ja jätkupiimasegu võib valmistada ja turustada kuni 30. detsembrini 2009. a;

5²) punktiga 2 kinnitatud «Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu koostis- ja kvaliteedinõuete ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra» II ja III peatükis toodud, 1. märtsil 2008. a jõustunud nõuetele mittevastavat imikule meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toitu võib valmistada ja turustada kuni 31. detsembrini 2011. a.»;

3) normitehniline märkus ¹ sõnastatakse järgmiselt:

«¹Nõukogu direktiiv 89/398/EMÜ eritoiduks ettenähtud toiduaineid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 186, 30.06.1989, lk 27–32), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiividega 96/84/EÜ (EÜT L 48, 19.02.1997, lk 20–21), 1999/41/EÜ (EÜT L 172, 8.07.1999, lk 38–39), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1–53); nõukogu direktiiv 92/52/EMÜ kolmandatesse riikidesse eksportimiseks ettenähtud imiku piimasegude ja jätkupiimasegude kohta (EÜT L 179, 1.07.1992, lk 129–130); komisjoni direktiiv 96/8/EÜ kehakaalu alandamiseks ettenähtud vähendatud energiasisaldusega dieetides kasutatavate toiduainete kohta (EÜT L 55, 6.03.1996, lk 22–26), muudetud komisjoni direktiiviga 2007/29/EÜ (ELT L 139, 31.05.2007, lk 22–23); komisjoni direktiiv 2001/15/EÜ eritoitu lisatavate erilise toitmisotstarbega ainete kohta (EÜT L 52, 22.02.2001, lk 19–25), muudetud komisjoni direktiividega 2004/5/EÜ (ELT L 14, 21.01.2004, lk 19–20), 2006/34/EÜ (ELT L 83, 22.03.2006, lk 14–15); komisjoni direktiiv 2004/6/EÜ, millega kehtestatakse erand direktiivist 2001/15/EÜ teatavate toodetega kauplemise keelu kohaldamise edasilükkamiseks (ELT L 15, 22.01.2004, lk 31–33), muudetud komisjoni direktiiviga 2007/26/EÜ (ELT L 118, 8.05.2007, lk 5–6); komisjoni direktiiv 2006/125/EÜ imikutele ja väikelastele mõeldud teraviljapõhiste töödeldud toitude ja muude imikutoitude kohta (ELT L 339, 6.12.2006, lk 16–35); komisjoni direktiiv 2006/141/EÜ imiku piimasegude ja jätkupiimasegude kohta ning millega muudetakse direktiivi 1999/21/EÜ (ELT L 401, 30.12.2006, lk 1–33).».

§ 2. Vabariigi Valitsuse 29. detsembri 1999. a määruse nr 436 punktiga 2 kinnitatud «Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu koostis- ja kvaliteedinõudeid ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavaid nõudeid ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõudeid ja korda» muudetakse järgmiselt:

1)punkti 1 alapunktid 1 ja 2 sõnastatakse järgmiselt:

« 1) imiku piimasegu on ette nähtud imikule toiduks esimestel elukuudel ning rahuldab täielikult selles vanuses imiku toitumisvajadused kuni sobiva lisatoidu kasutusele võtmiseni;
2) jätkupiimasegu on ette nähtud imikule alates lisatoidu kasutusele võtmisest ja on imikule mitmekülgsemaks muutavas toiduvalikus peamiseks vedelikuallikaks.»;

2)punkt 3¹ sõnastatakse järgmiselt:

« 3¹. Tootena, mis sobib terve imiku toitumisvajaduste rahuldamiseks esimestel elukuudel kuni sobiva lisatoidu kasutusele võtmiseni, tohib turustada või muul viisil esitleda üksnes käesolevatele erinõuetele vastavat imiku piimasegu.»;

3)täiendatakse punktidega 3⁴–3⁷ järgmises sõnastuses:

« 3⁴. Jätkupiimasegu valmistamisel peab kasutama käesolevate erinõuete III peatükis nimetatud valguallikaid ning vajaduse korral muid toidu koostisosi, mis üldtunnustatud meetodil teostatud teadusuuringute andmetel sobivad üle kuue kuu vanustele imikutele.

3⁵. Tarvitamiseks valmis või vastavalt valmistaja antud tarvitamisjuhisele valmistatud imiku piimasegu või jätkupiimasegu ei või sisaldada taimekaitsevahendi jääki üle 0,01 mg/kg.

3⁶. Käesolevate erinõuete lisas 4 nimetatud taimekaitsevahendi jäägi sisaldus tarvitamiseks valmis või vastavalt valmistaja antud tarvitamisjuhisele valmistatud imiku piimasegus või jätkupiimasegus ei või ületada nimetatud lisas toodud piinormi.

3⁷. Imiku piimasegu või jätkupiimasegu valmistamiseks ei ole lubatud kasutada põllumajandussaadust, mis sisaldab käesolevate erinõuete lisas 5 nimetatud taimekaitsevahendi jääki. Põllumajandussaadus loetakse käesolevate erinõuete lisas 5 nimetatud taimekaitsevahendi jäägist vabaks, kui taimekaitsevahendi jäägi sisaldus tarvitamiseks valmis või vastavalt valmistaja antud tarvitamisjuhisele valmistatud imiku piimasegus või jätkupiimasegus on alla 0,003 mg/kg.»;

4)II ja III peatükk sõnastatakse järgmiselt:

«II. IMIKU PIIMASEGU KOOSTIS- JA KVALITEEDINÕUDED

4. Imiku piimasegu energiasisaldus peab olema vahemikus 250 kJ / 100 ml (60 kcal / 100 ml) kuni 295 kJ / 100 ml (70 kcal / 100 ml).

5. Imiku piimasegu valgusisaldus arvutatakse järgmiselt: valgusisaldus = lämmastik Kjeldahli järgi × 6,25.

5¹. Lehmapiimavalkudel põhineva imiku piimasegu valgusisaldus peab olema vahemikus 0,45 g / 100 kJ (1,8 g / 100 kcal) kuni 0,7 g / 100 kJ (3 g / 100 kcal). Lehmapiimavalkudel põhineva imiku piimasegu, mille valgusisaldus on vahemikus 0,45 g / 100 kJ (1,8 g / 100 kcal) kuni 0,5 g / 100 kJ (2 g / 100 kcal), sobivust imiku toiduks tuleb tõendada üldtunnustatud meetodil teostatud asjakohaste teadusuuringutega.

5². Valgu hüdrolüsaatidel põhineva imiku piimasegu valgusisaldus peab olema vahemikus 0,45 g / 100 kJ (1,8 g / 100 kcal) kuni 0,7 g / 100 kJ (3 g / 100 kcal). Valgu hüdrolüsaatidel põhineva imiku piimasegu, mille valgusisaldus on vahemikus 0,45 g / 100 kJ (1,8 g / 100 kcal) kuni 0,56 g / 100 kJ (2,25 g / 100 kcal), sobivust imiku toiduks tuleb tõendada üldtunnustatud meetodil teostatud asjakohaste teadusuuringutega. Lehmapiimast saadud vadakuvalgu hüdrolüsaatidel põhineva imiku piimasegu, mille valgusisaldus on alla 0,56 g / 100 kJ (2,25 g / 100 kcal), valgusisaldus ja valmistamisel kasutatav valguallikas ning valgu töötlemine peavad vastama järgmisele kirjeldusele:

1) valgusisaldus on vähemalt 0,46 g / 100 kJ (1,86 g / 100 kcal);

2) valguallikaks on demineraliseeritud magus vadakuvalk, mis on saadud lehmapiimast pärast kaseiinide ensümaatilist sadestamist kümosiini kasutades. Nimetatud valguallikas koosneb 63% kaseiin-glükomakropeptiidivabast vadakuvalgu isolaadist, mille valgusisaldus on vähemalt 95% kuivainest, valgu denaturatsioon on alla 70% ja tuhasisaldus kuni 3%, ning 37% magusast vadakuvalgu kontsentratsioonist, mille valgusisaldus on vähemalt 87% kuivainest, valgu denaturatsioon on alla 70% ja tuhasisaldus kuni 3,5%;

3) valgu töötlemine on kahe-etapiline hüdrolüüsiprotsess, mille käigus kasutatakse trüpsiinipreparaati koos kuumtötlusega (3–10 minuti jooksul 80–100 °C juures) kahe etapi vahel.

5³. Sojavalgu isolaatidel või nende ja lehmapiimavalkude segul põhineva imiku piimasegu valgusisaldus peab olema vahemikus 0,56 g / 100 kJ (2,25 g / 100 kcal) kuni 0,7 g / 100 kJ (3 g / 100 kcal) ning selle valmistamisel võib kasutada üksnes sojavalgu isolaate.

5⁴. Käesolevate erinõuete punktides 5² ja 5³ nimetatud imiku piimasegu L-karnitiinisaldus peab olema vähemalt 0,3 mg / 100 kJ (1,2 mg / 100 kcal).

5⁵. Imiku piimasegu peab sisaldama kõiki asendamatu ja osaliselt asendamatu aminohappeid vähemalt sellises koguses, mis sisaldub võrdlusvalgus sama energiakoguse kohta. Võrdlusvalgus on rinnapiim, mille koostise andmed on toodud käesolevate erinõuete lisas 1. Arvutuste tegemisel võib metioniinisalduse ja tsüstiinisalduse liita, kui metioniini ja tsüstiini suhtarv ei ületa 2, ning türosiinisalduse ja fenüülalaniinisalduse võib liita, kui türosiini ja fenüülalaniini suhtarv ei ületa 2. Metioniini ja tsüstiini suhtarv võib olla vahemikus 2–3, kui imiku piimasegu sobivus imiku toiduks on tõendatud üldtunnustatud meetodil teostatud asjakohaste teadusuuringutega.

5⁶. Aminohappeid on lubatud imiku piimasegule lisada üksnes valkude toiteväärtuse tõstmise eesmärgil selleks vajalikus koguses.

6. Kui imiku piimasegule lisatakse tauriini, võib selle sisaldus olla kuni 2,9 mg / 100 kJ (12 mg / 100 kcal).

7. Imiku piimasegu koliinisaldus peab olema vahemikus 1,7 mg / 100 kJ (7 mg / 100 kcal) kuni 12 mg / 100 kJ (50 mg / 100 kcal).

8. Imiku piimasegu rasvasisaldus peab olema vahemikus 1,05 g / 100 kJ (4,4 g / 100 kcal) kuni 1,4 g / 100 kJ (6,0 g / 100 kcal).

9. Imiku piimasegu koostises ei kasutata seesamiseemne- ja puuvillaseemneõli.

10. Imiku piimasegu laur(iin)happe ja mürist(iin)happe sisaldus eraldi või kokku võib olla kuni 20% rasva üldkogusest.

11. Imiku piimasegu *trans*-rasvhapete sisaldus võib olla kuni 3% rasva üldkogusest.

12. Imiku piimasegu eruukhappesisaldus võib olla kuni 1% rasva üldkogusest.

13. Imiku piimasegu linoolhappesisaldus (glütserüültrilinoalaadina) peab olema vahemikus 70 mg / 100 kJ (300 mg / 100 kcal) kuni 285 mg / 100 kJ (1200 mg / 100 kcal).

14. Imiku piimasegu α -linoleenhappesisaldus peab olema vähemalt 12 mg / 100 kJ (50 mg / 100 kcal) ning linoolhappe ja α -linoleenhappe suhtarv peab olema vahemikus 5–15.

15. Imiku piimasegusse on lubatud lisada pikaahelalisi (C 20–22) polüküllastumata rasvhappeid ning nende sisaldus peab olema järgmine:

- 1) ω 3-rasvhappeid võib olla kuni 1% rasva üldkogusest;
- 2) ω 6-rasvhappeid võib olla kuni 2% rasva üldkogusest, sealhulgas arahhidoonhapet (20:4 ω 6) võib olla kuni 1% rasva üldkogusest;
- 3) eikosapentaehappe (20:5 ω 3) sisaldus ei ületa dokosaheksaehappe (22:6 ω 3) sisaldust;
- 4) dokosaheksaehappe (22:6 ω 3) sisaldus ei ületa ω 6-rasvhapete sisaldust.

16. Imiku piimasegu fosfolipiidide sisaldus võib olla kuni 2 g/l.

17. Imiku piimasegu inositolisisaldus peab olema vahemikus 1 mg / 100 kJ (4 mg / 100 kcal) kuni 10 mg / 100 kJ (40 mg / 100 kcal).

18. Imiku piimasegu süsivesikutesisaldus peab olema vahemikus 2,2 g / 100 kJ (9 g / 100 kcal) kuni 3,4 g / 100 kJ (14 g / 100 kcal).

19. Imiku piimasegus võib kasutada üksnes järgmisi suhkruid ja suhkrutooteid:

- 1) laktoos;
- 2) glükoos;
- 3) maltoos;
- 4) sahharoos;
- 5) maltodekstriinid;
- 6) glükoosisiirup või kuivatatud glükoosisiirup;
- 7) eelkuumutatud tärklis (looduslikult gluteenivaba);
- 8) geelistatud tärklis (looduslikult gluteenivaba).

20. Imiku piimasegu laktoosisisaldus peab olema vähemalt 1,1 g / 100 kJ (4,5 g / 100 kcal). Nimetatud nõuet ei kohaldata imiku piimasegu suhtes, mille sojavalgu isolaatide sisaldus on suurem kui 50% valgu üldkogusest.

21. Glükoosi võib lisada üksnes valgu hüdrolysaatidest valmistatud imiku piimasegule ning glükoosisisaldus võib lisamise korral olla kuni 0,5 g / 100 kJ (2 g / 100 kcal).

22. Sahharoosi võib lisada üksnes valgu hüdroolüsaatidest valmistatud imiku piimasegule ning sahharoosisisaldus võib lisamise korral olla kuni 20% süsivesikute üldkogusest.

23. Imiku piimasegu eelkuumutatud tärglise ja geelistatud tärglise sisaldus võib olla kuni 2 g / 100 ml ja võib sealjuures moodustada kuni 30% süsivesikute üldkogusest.

24. Imiku piimasegule võib lisada frukto-oligosahhariide ja galakto-oligosahhariide kuni 0,8 g / 100 ml seguna, milles on 90% oligogalaktoosüüllaktoosi ja 10% suure molekulmassiga oligofruktoosüülsahharoosi. Frukto-oligosahhariidide ja galakto-oligosahhariidide muid kombinatsioone ning ülemmäärasid võib kasutada kooskõlas käesolevate erinõuete punktiga 3³.

25. Lehmapiimal või valguhüdroolüsaatidel põhinevas imiku piimasegus peab mineraaltoiteainete sisaldus olema järgmine:

1) naatrium	–	5 mg / 100 kJ (20 mg / 100 kcal) kuni 14 mg / 100 kJ (60 mg / 100 kcal);
2) kaalium	–	15 mg / 100 kJ (60 mg / 100 kcal) kuni 38 mg / 100 kJ (160 mg / 100 kcal);
3) kloriidid	–	12 mg / 100 kJ (50 mg / 100 kcal) kuni 38 mg / 100 kJ (160 mg / 100 kcal);
4) kaltsium	–	12 mg / 100 kJ (50 mg / 100 kcal) kuni 33 mg / 100 kJ (140 mg / 100 kcal);
5) fosfor	–	6 mg / 100 kJ (25 mg / 100 kcal) kuni 22 mg / 100 kJ (90 mg / 100 kcal);
6) magneesium	–	1,2 mg / 100 kJ (5 mg / 100 kcal) kuni 3,6 mg / 100 kJ (15 mg / 100 kcal);
7) raud	–	0,07 mg / 100 kJ (0,3 mg / 100 kcal) kuni 0,3 mg / 100 kJ (1,3 mg / 100 kcal);
8) tsink	–	0,12 mg / 100 kJ (0,5 mg / 100 kcal) kuni 0,36 mg / 100 kJ (1,5 mg / 100 kcal);
9) vask	–	8,4 µg / 100 kJ (35 µg / 100 kcal) kuni 25 µg / 100 kJ (100 µg / 100 kcal);
10) jood	–	2,5 µg / 100 kJ (10 µg / 100 kcal) kuni 12 µg / 100 kJ (50 µg / 100 kcal);
11) seleen	–	0,25 µg / 100 kJ (1 µg / 100 kcal) kuni 2,2 µg / 100 kJ (9 µg / 100 kcal);
12) mangaan	–	0,25 µg / 100 kJ (1 µg / 100 kcal) kuni 25 µg / 100 kJ (100 µg / 100 kcal);
13) fluoriid	–	kuni 25 µg / 100 kJ (100 µg / 100 kcal).

25¹. Kaltsiumi ja fosfori suhtarv peab olema vahemikus 1,0–2,0.

25². Sojavalgu isolaatidel või nende ja lehmapiimavalkude segul põhineva imiku piimasegu suhtes kohaldatakse käesolevate erinõuete punktides 25 ja 25¹ toodud nõudeid, välja arvatud raua- ja fosforisisalduse kohta kehtestatud nõuded. Nimetatud imiku piimasegu raua- ja fosforisisaldus peab olema järgmine:

1) raud	–	0,12 mg / 100 kJ (0,45 mg / 100 kcal) kuni 0,5 mg / 100 kJ (2 mg / 100 kcal);
2) fosfor	–	7,5 mg / 100 kJ (30 mg / 100 kcal) kuni 25 mg / 100 kJ (100 mg / 100 kcal).

26. Imiku piimasegus peab vitamiinide sisaldus olema järgmine:

1) vitamiin A	–	14 µg-RE / 100 kJ (60 µg-RE / 100 kcal) kuni 43 µg-RE / 100 kJ (180 µg-RE / 100 kcal). RE = <i>trans</i> -retinooli ekvivalent = 3,33 IU = 1 µg retinooli;
2) vitamiin D kolekalsiferoolina	–	0,25 µg / 100 kJ (1 µg / 100 kcal) kuni 0,65 µg / 100 kJ (2,5 µg / 100 kcal). 10 µg kolekalsiferooli = 400 rahvusvahelist ühikut (IU) vitamiini D;
3) tiamiin	–	14 µg / 100 kJ (60 µg / 100 kcal) kuni 72 µg / 100 kJ (300 µg / 100 kcal);
4) riboflaviin	–	19 µg / 100 kJ (80 µg / 100 kcal) kuni 95 µg / 100 kJ (400 µg / 100 kcal);
5) niatsiin	–	72 µg / 100 kJ (300 µg / 100 kcal) kuni 375 µg / 100 kJ (1500 µg / 100 kcal) valmiskujul niatsiini;
6) pantoteenhape	–	95 µg / 100 kJ (400 µg / 100 kcal) kuni 475 µg / 100 kJ (2000 µg / 100 kcal);
7) vitamiin B ₆	–	9 µg / 100 kJ (35 µg / 100 kcal) kuni 42 µg / 100 kJ (175 µg / 100 kcal);
8) biotiin	–	0,4 µg / 100 kJ (1,5 µg / 100 kcal) kuni 1,8 µg / 100 kJ (7,5 µg / 100 kcal);
9) foolhape	–	2,5 µg / 100 kJ (10 µg / 100 kcal) kuni 12 µg / 100 kJ (50 µg / 100 kcal);
10) vitamiin B ₁₂	–	0,025 µg / 100 kJ (0,1 µg / 100 kcal) kuni 0,12 µg / 100 kJ (0,5 µg / 100 kcal);
11) vitamiin C	–	2,5 mg / 100 kJ (10 mg / 100 kcal) kuni 7,5 mg / 100 kJ (30 mg / 100 kcal);
12) vitamiin K	–	1 µg / 100 kJ (4 µg / 100 kcal) kuni 6 µg / 100 kJ (25 µg / 100 kcal);
13) vitamiin E	–	0,5 mg α-TE / 1 grammi polüküllastumata rasvhapete kohta (väljendatuna linoolhappena ja arvestades kaksiksidemetega), seejuures mitte alla 0,1 mg α-TE / 100 kJ (0,5 mg α-TE / 100 kcal), kuni 1,2 mg α-TE / 100 kJ (5 mg α-TE / 100 kcal). α-TE = D-α-tokoferooli ekvivalent. Kaksiksidemetega arvestamiseks kasutatakse järgmisi tegureid: 0,5 mg α-TE / 1 g linoolhappe (18:2 ω6) kohta; 0,75 mg α-TE / 1 g α-linoleenhappe (18:3 ω3) kohta; 1,0 mg α-TE / 1 g arahhidoonhappe (20:4 ω6) kohta; 1,25 mg α-TE / 1 g eikosapentaenahappe (20:5 ω3) kohta; 1,5 mg α-TE / 1 g dokosaheksaenahappe (22:6 ω3) kohta.

27. Imiku piimasegu nukleotiidesisaldus võib olla kuni 1,2 mg / 100 kJ (5 mg / 100 kcal), kusjuures nende sisaldus ühenditena peab olema järgmine:

1) tsütidiin -5'-monofosfaat	–	kuni 0,60 mg / 100 kJ (2,50 mg / 100 kcal);
2) uridiin-5'-monofosfaat	–	kuni 0,42 mg / 100 kJ (1,75 mg / 100 kcal);
3) adensiin-5'-monofosfaat	–	kuni 0,36 mg / 100 kJ (1,50 mg / 100 kcal);
4) guanosiin-5'-monofosfaat	–	kuni 0,12 mg / 100 kJ (0,50 mg / 100 kcal);
5) inosiin-5'-monofosfaat	–	kuni 0,24 mg / 100 kJ (1,00 mg / 100 kcal).

III. JÄTKUPIIMASEGU KOOSTIS- JA KVALITEEDINÕUDED

28. Jätkupiimasegu energiasisaldus peab olema vahemikus 250 kJ / 100 ml (60 kcal / 100 ml) kuni 295 kJ / 100 ml (70 kcal / 100 ml).

29. Jätkupiimasegu valgusisaldus arvutatakse järgmiselt: valgusisaldus = lämmastik Kjeldahli järgi $\times$ 6,25.

29¹. Lehmapiimavalkudel põhineva jätkupiimasegu valgusisaldus peab olema vahemikus 0,45 g / 100 kJ (1,8 g / 100 kcal) kuni 0,8 g / 100 kJ (3,5 g / 100 kcal).

29². Valguhüdrolüsaatidel põhineva jätkupiimasegu valgusisaldus peab olema vahemikus 0,56 g / 100 kJ (2,25 g / 100 kcal) kuni 0,8 g / 100 kJ (3,5 g / 100 kcal).

29³. Sojavalgu isolaatidel või nende ja lehmapiimavalkude segul põhineva jätkupiimasegu valgusisaldus peab olema vahemikus 0,56 g / 100 kJ (2,25 g / 100 kcal) kuni 0,8 g / 100 kJ (3,5 g / 100 kcal) ning selle valmistamisel võib kasutada üksnes sojavalgu isolaate.

29⁴. Jätkupiimasegu peab sisaldama kõiki asendamatuid ja osaliselt asendamatuid aminohappeid vähemalt sellises koguses, mis sisaldub võrdlusvalgus sama energiakoguse kohta. Võrdlusvalgus on rinnapiim, mille koostise andmed on toodud käesolevate erinõuete lisas 1. Arvutuste tegemisel võib metioniinisalduse ja tsüstiinisalduse liita, kui metioniini ja tsüstiini suhtarv ei ületa 3, ning türosiinisalduse ja fenüülalaniinisalduse võib liita, kui türosiini ja fenüülalaniini suhtarv ei ületa 2.

29⁵. Aminohappeid on lubatud jätkupiimasegule lisada üksnes valkude toiteväärtuse tõstmise eesmärgil selleks vajalikus koguses.

30. Kui jätkupiimasegule lisatakse tauriini, võib selle sisaldus olla kuni 2,9 mg / 100 kJ (12 mg / 100 kcal).

31. Jätkupiimasegu rasvasisaldus peab olema vahemikus 0,96 g / 100 kJ (4,0 g / 100 kcal) kuni 1,4 g / 100 kJ (6,0 g / 100 kcal).

32. Jätkupiimasegu koostises ei kasutata seesamiseemne- ja puuvillaseemneõli.

33. Jätkupiimasegu laur(iin)happe ja mürist(iin)happe sisaldus eraldi või kokku võib olla kuni 20% rasva üldkogusest.

34. Jätkupiimasegu *trans*-rasvhapete sisaldus võib olla kuni 3% rasva üldkogusest.

35. Jätkupiimasegu erukhappesisaldus võib olla kuni 1% rasva üldkogusest.

36. Jätkupiimasegu linoalhappesisaldus (glütserüültrilinolaadina) peab olema 70 mg / 100 kJ (300 mg / 100 kcal) kuni 285 mg / 100 kJ (1200 mg / 100 kcal).

37. α -linoleenhappesisaldus peab olema vähemalt 12 mg / 100 kJ (50 mg / 100 kcal) ning linoalhappe ja α -linoleenhappe suhtarv peab olema vahemikus 5–15.

38. Jätkupiimasegusse on lubatud lisada pikaahelalisi (C 20–22) polüküllastumata rasvhappeid ning nende sisaldus peab olema järgmine:

- 1) ω 3-rasvhappeid võib olla kuni 1% rasva üldkogusest;
- 2) ω 6-rasvhappeid võib olla kuni 2% rasva üldkogusest, sealhulgas arahhidoonhapet (20:4 ω 6) võib olla kuni 1% rasva üldkogusest;
- 3) eikosapentaenenhappe (20:5 ω 3) sisaldus ei ületa dokosaheksaenenhappe (22:6 ω 3) sisaldust;
- 4) dokosaheksaenenhappe (22:6 ω 3) sisaldus ei ületa ω 6-rasvhapete sisaldust.

39. Jätkupiimasegu fosfolipiidide sisaldus võib olla kuni 2 g/l.

40. Jätkupiimasegu süsivesikutesisaldus peab olema vahemikus 2,2 g / 100 kJ (9 g / 100 kcal) kuni 3,4 g / 100 kJ (14 g / 100 kcal).

41. Jätkupiimasegus ei või kasutada gluteeni sisaldavaid koostisosi.

42. Jätkupiimasegu laktoosisisaldus peab olema vähemalt 1,1 g / 100 kJ (4,5 g / 100 kcal). Nimetatud nõuet ei kohaldata jätkupiimasegu suhtes, milles sojavalgu isolaatide sisaldus on suurem kui 50% valgu üldkogusest.

43. Jätkupiimasegu sahharoosi-, fruktoosi- ja meesisaldus võib olla kokku kuni 20% süsivesikute üldkogusest. Mesi töödeldakse *Clostridium botulinumi* spooride hävitamiseks.

44. Glükoosi võib lisada üksnes valguhüdrolüsaatidest valmistatud jätkupiimasegule ning glükoosisisaldus võib lisamise korral olla kuni 0,5 g / 100 kJ (2 g / 100 kcal).

45. Jätkupiimasegule võib lisada frukto-oligosahhariide ja galakto-oligosahhariide kuni 0,8 g / 100 ml seguna, milles on 90% oligogalaktosüüllaktoosi ja 10% suure molekulmassiga oligofruktoosüülsahharoosi. Frukto-oligosahhariidide ja galakto-oligosahhariidide muid kombinatsioone ning ülemmäärasid võib kasutada kooskõlas käesolevate erinõuete punktiga 3⁴.

46. Lehmapiimast või valguhüdrolüsaatidest valmistatud jätkupiimasegus peab mineraaltoiteainete sisaldus olema järgmine:

1) naatrium	–	5 mg / 100 kJ (20 mg / 100 kcal) kuni 14 mg / 100 kJ (60 mg / 100 kcal);
2) kaalium	–	15 mg / 100 kJ (60 mg / 100 kcal) kuni 38 mg / 100 kJ (160 mg / 100 kcal);
3) kloriidid	–	12 mg / 100 kJ (50 mg / 100 kcal) kuni 38 mg / 100 kJ (160 mg / 100 kcal);
4) kaltsium	–	12 mg / 100 kJ (50 mg / 100 kcal) kuni 33 mg / 100 kJ (140 mg / 100 kcal);
5) fosfor	–	6 mg / 100 kJ (25 mg / 100 kcal) kuni 22 mg / 100 kJ (90 mg / 100 kcal);
6) magneesium	–	1,2 mg / 100 kJ (5 mg / 100 kcal) kuni 3,6 mg / 100 kJ (15 mg / 100 kcal);
7) raud	–	0,14 mg / 100 kJ (0,6 mg / 100 kcal) kuni 0,5 mg / 100 kJ (2 mg / 100 kcal);
8) tsink	–	0,12 mg / 100 kJ (0,5 mg / 100 kcal) kuni 0,36 mg / 100 kJ (1,5 mg / 100 kcal);
9) vask	–	8,4 µg / 100 kJ (35 µg / 100 kcal) kuni 25 µg / 100 kJ (100 µg / 100 kcal);
10) jood	–	2,5 µg / 100 kJ (10 µg / 100 kcal) kuni 12 µg / 100 kJ (50 µg / 100 kcal);
11) seleen	–	0,25 µg / 100 kJ (1 µg / 100 kcal) kuni 2,2 µg / 100 kJ (9 µg / 100 kcal);
12) mangaan	–	0,25 µg / 100 kJ (1 µg / 100 kcal) kuni 25 µg / 100 kJ (100 µg / 100 kcal);
13) fluoriid	–	kuni 25 µg / 100 kJ (100 µg / 100 kcal).

46¹. Kaltsiumi ja fosfori suhtarv peab olema vahemikus 1,0–2,0.

46². Sojavalgu isolaatidel või nende ja lehmapiimavalkude segul põhineva jätkupiimasegu suhtes kohaldatakse käesolevate erinõuete punktides 46 ja 46¹ toodud nõudeid, välja arvatud raua- ja fosforisisalduse kohta kehtestatud nõuded. Nimetatud jätkupiimasegu raua- ja fosforisisaldus peab olema järgmine:

1) raud	–	0,22 mg / 100 kJ (0,9 mg / 100 kcal) kuni 0,65 mg / 100 kJ (2,5 mg / 100 kcal);
2) fosfor	–	7,5 mg / 100 kJ (30 mg / 100 kcal) kuni 25 mg / 100 kJ (100 mg / 100 kcal).

47. Jätkupiimasegus peab vitamiinide sisaldus olema järgmine:

1) vitamiin A	–	14 µg-RE / 100 kJ (60 µg-RE / 100 kcal) kuni 43 µg-RE / 100 kJ (180 µg-RE / 100 kcal). RE = <i>trans</i> -retinooli ekvivalent = 3,33 IU = 1 µg retinooli;
2) vitamiin D kolekaltsiferoolina	–	0,25 µg / 100 kJ (1 µg / 100 kcal) kuni 0,75 µg / 100 kJ (3 µg / 100 kcal). 10 µg kolekaltsiferooli = 400 rahvusvahelist ühikut (IU) vitamiini D;
3) tiamiin	–	14 µg / 100 kJ (60 µg / 100 kcal) kuni 72 µg / 100 kJ (300 µg / 100 kcal);
4) riboflaviin	–	19 µg / 100 kJ (80 µg / 100 kcal) kuni 95 µg / 100 kJ (400 µg / 100 kcal);
5) niatsiin	–	72 µg / 100 kJ (300 µg / 100 kcal) kuni 375 µg / 100 kJ (1500 µg / 100 kcal) valmiskujul niatsiini;
6) pantoteenhape	–	95 µg / 100 kJ (400 µg / 100 kcal) kuni 475 µg / 100 kJ (2000 µg / 100 kcal);
7) vitamiin B ₆	–	9 µg / 100 kJ (35 µg / 100 kcal) kuni 42 µg / 100 kJ (175 µg / 100 kcal);
8) biotiin	–	0,4 µg / 100 kJ (1,5 µg / 100 kcal) kuni 1,8 µg / 100 kJ (7,5 µg / 100 kcal);
9) foolhape	–	2,5 µg / 100 kJ (10 µg / 100 kcal) kuni 12 µg / 100 kJ (50 µg / 100 kcal);
10) vitamiin B ₁₂	–	0,025 µg / 100 kJ (0,1 µg / 100 kcal) kuni 0,12 µg / 100 kJ (0,5 µg / 100 kcal);
11) vitamiin C	–	2,5 mg / 100 kJ (10 mg / 100 kcal) kuni 7,5 mg / 100 kJ (30 mg / 100 kcal);
12) vitamiin K	–	1 µg / 100 kJ (4 µg / 100 kcal) kuni 6 µg / 100 kJ (25 µg / 100 kcal);
13) vitamiin E	–	0,5 mg α-TE / 1 grammi polüküllastumata rasvhapete kohta (väljendatuna linoolhappena ja arvestades kaksiksidemetega), seejuures mitte alla 0,1 mg α-TE / 100 kJ (0,5 mg α-TE / 100 kcal), kuni 1,2 mg α-TE / 100 kJ (5 mg α-TE / 100 kcal). α-TE = D-α-tokoferooli ekvivalent. Kaksiksidemetega arvestamiseks kasutatakse järgmisi tegureid: 0,5 mg α-TE / 1 g linoolhappe (18:2 ω6) kohta; 0,75 mg α-TE / 1 g α-linoleenhappe (18:3 ω3) kohta; 1,0 mg α-TE / 1 g arahhidoonhappe (20:4 ω6) kohta; 1,25 mg α-TE / 1 g eikosapentaenihappe (20:5 ω3) kohta; 1,5 mg α-TE / 1 g

48. Jätkupiimasegu nukleotiididesisaldus võib olla kuni 1,2 mg / 100 kJ kohta (5 mg / 100 kcal), kusjuures nende sisaldus ühenditena peab olema järgmine:

1) tsütidiin-5'-monofosfaat	–	kuni 0,60 mg / 100 kJ (2,50 mg / 100 kcal);
2) uridiin-5'-monofosfaat	–	kuni 0,42 mg / 100 kJ (1,75 mg / 100 kcal);
3) adenosiin-5'-monofosfaat	–	kuni 0,36 mg / 100 kJ (1,50 mg / 100 kcal);
4) guanosiin-5'-monofosfaat	–	kuni 0,12 mg / 100 kJ (0,50 mg / 100 kcal);
5) inosiin-5'-monofosfaat	–	kuni 0,24 mg / 100 kJ (1,00 mg / 100 kcal).»;

5)punkti 49 alapunktist 1 jäetakse välja sõna «β-karoteen.»;

6)punkti 49 alapunktist 5 jäetakse välja sõnad «ehk nikotiinhape»;

7)punkti 50 alapunkt 3 sõnastatakse järgmiselt:

« 3) raud – raud(II)tsitraat, raud(II)glükonaat, raud(II)laktaat, raud(II)sulfaat, raud(II)fumaraat, raud(II)diglütsinaat, raud(III)ammooniumtsitraat, raud(III)difosfaat;»

8)punkti 50 alapunktis 10 asendatakse sõna «naatriumseleniit» sõnaga «naatriumselenit»;

9)punkti 51 alapunktid sõnastatakse järgmiselt:

« 1) L-tsüstiin ja selle hüdrokloriid;
2) L-histidiin ja selle hüdrokloriid;
3) L-isoletsitiin ja selle hüdrokloriid;
4) L-leutsitiin ja selle hüdrokloriid;
5) L-lüsiin ja selle hüdrokloriid;
6) L-tsüsteiin ja selle hüdrokloriid;
7) L-metioniin;
8) L-fenüülalaniin;
9) L-treoniin;
10) L-trüptofaan;
11) L-türosiin;
12) L-valiin;
13) L-karnitiin ja selle hüdrokloriid;
14) L-karnitiin-L-tartraat;
15) tauriin;
16) tsütidiin-5'-monofosfaat ja selle naatriumisool;
17) uridiin-5'-monofosfaat ja selle naatriumisool;
18) adenosiin-5'-monofosfaat ja selle naatriumisool;
19) guanosiin-5'-monofosfaat ja selle naatriumisool;
20) inosiin-5'-monofosfaat ja selle naatriumisool.»;

10)punkt 56 sõnastatakse järgmiselt:

« 56. Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu müügipakendi märgistus peab sisaldama järgmist teavet:

- 1) millises vanuses imikule või väikelapsele on toode ette nähtud;
- 2) imiku piimasegu puhul märgi, et toode on sobiv alates sünnist imikule, kes ei ole rinnapiimatoidul;
- 3) jätkupiimasegu puhul märgi, et toode on ette nähtud üle kuue kuu vanusele imikule ning see katab üksnes osa sellises vanuses imiku toitumisvajadusest ega sobi kasutamiseks esimese kuue elukuu jooksul rinnapiima asemel ning et otsus alustada lisatoidu andmist, kaasa arvatud kuue kuu vanusepiirist tehtava erandi korral, tuleks teha üksnes sõltumatu meditsiinilise, toitumis- või farmaatsiaalse haridusega inimese või mõne teise spetsialisti soovitusel, kes on seotud ema ja lapse hooldamisega, ning sellise otsuse tegemisel peab lähtuma iga imiku kasvu- ja arenguvajaduste eripärast;
- 4) energiasisaldus arvuliselt kilodžaulides ja kilokalorites ning valgu-, süsivesikute- ja rasvasisaldus arvuliselt 100 ml tarvitamiseks valmis toidu kohta;
- 5) käesolevate erinõuete II ja III peatükis nimetatud mineraaltoitainete ja vitamiinide ning võimaluse korral ka koliini, inositooli ja karnitiini keskmine sisaldus arvuliselt 100 ml tarvitamiseks valmis toidu kohta;

6) täpne tarvitamisjuhhis, sealhulgas juhhis säilitamise kohta ja tarvitamiseks valmis või valmistaja antud tarvitamisjuhise kohaselt valmistatud imiku piimasegu või jätkupiimasegu jääkide kasutamata jätmise kohta ning hoiatus vale valmistamise ja säilitamise korral tekkiva terviseohu kohta.»;

11)punkt 57 sõnastatakse järgmiselt:

« 57. Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu müügiapakendi märgistusel on keelatud kasutada sõnu «rinnapiimasarnane», «emapiimasarnane», «adapteeritud» või teisi samatähenduslikke sõnu.»;

12)punkt 60 sõnastatakse järgmiselt:

« 60. Imiku piimasegu müügiapakendi märgistus võib sisaldada üksnes järgmisesisulisi toitumis- ja tervisealaseid väiteid, kui on täidetud järgmised nõuded:

- 1) sisaldab üksnes laktoosi – süsivesikutest sisaldab üksnes laktoosi;
- 2) laktoosivaba – laktoosisisaldus võib olla kuni 2,5 mg / 100 kJ (10 mg / 100 kcal);
- 3) lisatud pikaahelalisi polüküllastumata rasvhappeid või muu sarnane toitumisalane väide dokosaheksaenehappe lisamise kohta – dokosaheksaenehappe sisaldus ei ole alla 0,2% rasvhapete kogusisaldusest;
- 4) lisatud tauriini – lisatud kogus on imiku toidule kohane ja kooskõlas käesolevate erinõuete II peatükis sätestatud nõuetega;
- 5) lisatud frukto-oligosahhariide ja galakto-oligosahhariide – lisatud kogus on imiku toidule kohane ja kooskõlas käesolevate erinõuete II peatükis sätestatud nõuetega;
- 6) lisatud nukleotiide – lisatud kogus on imiku toidule kohane ja kooskõlas käesolevate erinõuete II peatükis sätestatud nõuetega;
- 7) tervisealane väide piimavalkudest tingitud allergiariski vähendamise kohta (väide võib sisaldada väljendeid, mis viitavad vähendatud allergeensetele või vähendatud antigeensetele omadustele) – imiku piimasegu peab vastama käesolevate erinõuete punktides 5², 5⁴ ja 5⁵ toodud nõuetele. Immunoreaktiivse valgu kogus peab olema väiksem kui 1% lämmastikku sisaldavatest imiku piimasegu koostisainetest. Märgistusel peab olema toodud hoiatus, et imiku piimasegu ei või tarvitada imik, kellel on allergia segu valmistamisel kasutatud natiivse valgu suhtes, välja arvatud juhul, kui rahvusvaheliselt tunnustatud kliinilised testid tõendavad, et rohkem kui 90% imikutest (tõenäosus 95%), kes on tundlikud valkude suhtes, millest hüdrolüsaat on valmistatud, taluvad neid piimasegusid. Suu kaudu manustatav imiku piimasegu ei tohi loomal põhjustada tundlikkust segu valmistamisel kasutatud natiivse valgu suhtes. Objektiivsed ja teaduslikud andmed väites esitatud omaduste tõestamiseks peavad olema kättesaadavad.»;

13)punkti 61 alapunktid sõnastatakse järgmiselt:

1) vitamiin A	–	400 µg;
2) vitamiin D	–	7 µg;
3) vitamiin E	–	5 mg TE;
4) vitamiin K	–	12 µg;
5) tiamiin	–	0,5 mg;
6) riboflaviin	–	0,7 mg;
7) niatsiin	–	7 mg;
8) pantoteenhape	–	3 mg;
9) vitamiin B ₆	–	0,7 mg;
10) folaat	–	125 µg;
11) vitamiin B ₁₂	–	0,8 µg;
12) vitamiin C	–	45 mg;
13) biotiin	–	10 µg;
14) kaltsium	–	550 mg;
15) fosfor	–	550 mg;
16) kaalium	–	1000 mg;
17) naatrium	–	400 mg;
18) kloriidid	–	500 mg;
19) raud	–	8 mg;
20) tsink	–	5 mg;
21) jood	–	80 µg;
22) seleen	–	20 µg;
23) vask	–	0,5 mg;
24) magneesium	–	80 mg;
25) mangaan	–	1,2 mg.

14)punkt 62 tunnistatakse kehtetuks;

15)täiendatakse punktiga 62¹ järgmises sõnastuses:

« 62¹. Käesolevate erinõuete punkte 54 ning 57–60 kohaldatakse ka asjaomaste toodete esitlemise, eelkõige nende kuju, välimuse, pakendi, pakkematerjali, järjestus- ja väljapanemisviisi ning reklaami suhtes.»;

16)punkt 65 sõnastatakse järgmiselt:

« 65. Teabematerjalis on keelatud kasutada imiku piimasegu idealiseerivat pilti või teksti.»;

17)lisa 1 «Asendamatute ja osaliselt asendamatute aminohapete sisaldus rinnapiimas» kehtestatakse uues sõnastuses (lisatud);

18)lisa 2 «Aminohapete ja osaliselt asendamatute aminohapete sisaldus kaseiinis ja rinnapiima valgus» ja lisa 3 «Mineraaltoitainete sisaldus lehmapiimas» tunnistatakse kehtetuks;

19)lisa 5 loetelus asendatakse sõna «trifüülüünikatioonina» sõnadega «trifenüülina katioonina» ning sõna «and» sõnaga «ja»;

§ 3.Määrus jõustub 1. märtsil 2008. a.

Peaminister Andrus ANSIP

**Keskkonnaminister
põllumajandusministri ülesannetes Jaanus TAMKIVI**

Rüigisekretär Heiki LOOT

«Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu koostis- ja kvaliteedinõuete ning nende valmistamiseks kasutatavate ainete ja käitlemise suhtes esitatavate nõuete ning märgistamise ja muul viisil teabe edastamise erinõuete ja korra»
lisa 1
(Vabariigi Valitsuse 14. veebruari 2008. a määruse nr 49 sõnastuses)

ASENDAMATUTE JA OSALISELT ASENDAMATUTE AMINOHAPEDE SISALDUS RINNAPIIMAS

Aminohapped	mg / 100 kJ (1 kJ = 0,239 kcal)	mg / 100 kcal
Tsüstiin	9	38
Histidiin	10	40
Isoleutsiin	22	90
Leutsiin	40	166
Lüsiin	27	113
Metioniin	5	23
Fenüülalaniin	20	83
Treoniin	18	77
Trüptofaan	8	32
Türosiin	18	76
Valiin	21	88

**Keskkonnaminister
põllumajandusministri ülesannetes Jaanus TAMKIVI**